

‘Trossen overrijpe bananen’

Montesquieu Instituut peilt Staat van Nederland

Nederland is geen bananenmonarchie, maar er hangen wel trossen overrijpe bananen. Er zit hier en daar ook rot in. Zo ongeveer valt de tussenbalans van de staat van de democratische rechtsstaat uit, zoals het Montesquieu Instituut die heeft opgemaakt.

Een serie verkenningen langs politiek, bestuur en rechtspraak maakt duidelijk dat veel goed gaat [‘wel zorg, geen paniek’], soms meer dan lijkt. Maar er valt ook het nodige te verbeteren of te repareren, zoals alleen al de affaire bij de Belastingdienst heeft duidelijk gemaakt: ‘Er is méér dan een incident.’

Een greep uit de voorstellen, adviezen en andere suggesties:

- Geef rechters meer speelruimte [constitutionele toetsing];
- Betoom de parlementaire profileringsdrang en bedwing de emotiecultuur;
- Ambtelijke diensten moeten zich meer inlevingsvermogen aanleren;
- Heldere kaders voor lobby’s - om ‘krachtenveldpolitiek’ in te dammen;
- Doorbreek medialogica, de gang van zaken waarbij journalistieke routines het beeld van politiek en bestuur bepalen.

[Lees verder >](#)

Doorstart

Hoe verder na de toeslagenaffaire? Het heeft er alle schijn van dat die affaire bij de Belastingdienst, en alles wat er daarna loskwam, de parlementaire geschiedenis in gaat

als, wat heet, een game changer. Het liet zien dat er nog wel wat te verbeteren valt. Gaat men, om te beginnen aan het Binnenhof, het 'radicaal' anders doen? Of blijft er toch meer bij het oude?

Een bananenmonarchie?

Column

Marc Chavannes, politiek correspondent van Decorrespondent.nl

'...Is Nederland een bananenmonarchie? De term beleeft een wedergeboorte die aan kracht wint sinds het veel besproken Kamerlid Pieter Omtzigt de term in januari gebruikte in een Kamerdebat over de Toeslagenaffaire. [...] Sinds [het geruchtmakende boek Tegels lichten van H.J.A. Hofland] is Nederland een bananenmonarchie als iemand wil zeggen dat het er met de democratische rechtsstaat slecht aan toe is. De vraag is: is daar sprake van? [...] [Er zijn verschillende ontwikkelingen en voorvallen] waar bananensmoothies van worden gemaakt...'

[Lees de column >](#)

Een bananenmonarchie?

Een bananenmonarchie, of valt het toch wel mee? Hoe staat het met politiek, bestuur, rechtspraak, wetenschap en media?

Over de rijksdienst

'Er is meer aan de hand dan slechts een vervelend incident. Er groeit ook een gat tussen de steeds nerveuzer wordende spelers op het toneel (politici) en de werkers achter de schermen (ambtenaren).'

[Lees verder >](#)

Over het parlement

'Wel zorgen over het parlement, maar geen reden voor de conclusie dat we op weg zijn naar een bananenrepubliek.'

[Lees verder >](#)

Over rechtspraak

'Rechters worden dan wel niet gekozen, maar er bestaat wel een groot vertrouwen in de onafhankelijke en onpartijdige rechtspraak, en dat legitimeert ook rechtspraak om waar nodig de politiek voor de voeten te lopen.'

[Lees verder >](#)

Over bestuur

'Weg met de emotiecultuur en op naar een cultuur waarbinnen bij burgers, politici en

bestuurders het besef leeft dat we nergens zijn zonder sterke(re) instituties.'

[Lees verder >](#)

Over bestuurders

'De huidige politiek-bestuurlijke klasse voldoet niet langer. Zij heeft het marktdenken omarmd en de ooit fijnmazige verhouding tussen de politiek, het maatschappelijk middenveld en de burgers danig verstoord.'

[Lees verder >](#)

Over wetenschap

'Een korrel geest weegt zwaarder dan twintig schepel getallen.'

[Lees verder >](#)

Over lobbyisme

'Zakt onze democratische rechtsstaat straks weg in het lobbydrijfzand? Helaas soms meer dan ons lief zou moeten zijn.'

[Lees verder >](#)

Over media

'In het verleden werd de relatie tussen journalist en politicus wel beschreven als een tango, waarbij de vraag wie leidde en volgde centraal stond. De huidige situatie [lijkt meer op] een wurggreep.'

[Lees verder >](#)

15 september 2021, Den Haag

[Actualiteitendebat september: Corona en de EU](#)
Democratie in Debat

6 oktober 2021, Den Haag

[Actualiteitendebat oktober](#)
Democratie in Debat

[> Uitgebreide agenda](#)

Agenda

'Ja, jongens, het spijt me. Dat is dan maar zo.'

Minister-president Mark Rutte, gevraagd naar de afstand tussen de belofte om meer transparant te zijn en de beslotenheid van de kabinetsformatie.

Parlementaire enquêtes

Toeslagenaffaire (2021-)

Gaswinning Groningen (2021-)

Fyra (2013-2016)

Malaise woningcorporaties (2013-2014)
Financieel stelsel (2009-2012)
Srebrenica (2002-2003)
Fraude Bouwnijverheid (2002-2003)
Vliegkamp Bijlmermeer (1998-1999)
Opsporingsmethoden, IRT (1994-1996)

Politieke verantwoordelijkheid
Eric Wiebes (Toeslagen)
Menno Snel (Toeslagen)
Jeanine Hennis (missie Mali)
Wilma Mansveld (Fyra)
Ivo Opstelten (Bonnetjesaffaire)
Fred Teeven (Bonnetjesaffaire)
Frans Weekers (Toeslagen)
Sybilla Dekker (Schipholbrand)
Piet Hein Donner (Schipholbrand)

Partners

Colofon

De Hofvijver is een uitgave van het Montesquieu Instituut en zijn partners. [Lees verder >](#)

[> Eerder verschenen nummers](#)

[> Contact met de redactie](#)

Parlement.com

[Kiezers](#)
[Partijen](#)
[Tweede Kamer](#)
[Eerste Kamer](#)
[Regering](#)
[Europa](#)

Europa-Nu.nl

[Praktisch Europa](#)
[Europa in de wereld](#)
[Nederland en Europa](#)
[Beleid en toekomst](#)
[Wie doet wat](#)

Montesquieu- Instituut.nl

[Het instituut](#)
[Onderzoek](#)
[Onderwijs](#)
[Activiteiten](#)
[Publicaties](#)
[Europa](#)